

FONTS D'INFORMACIÓ UTILITZADES

L'objectiu de l'encàrrec, la quantificació de la distribució de la renda en el municipi de Barcelona, utilitzant la informació fiscal que proporciona l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (AEAT) s'ha dut a terme analitzant les diferents fonts d'informació disponibles.

Això és, les mostres individualitzades i estratificades, referides a l'any 2014, de les liquidacions dels models 100 i 190 de l'IRPF (en endavant, font d'informació 1, FI1) que són representatives de tot Catalunya i que permeten identificar també els àmbits territorials més desagregats de la província i municipi de Barcelona¹. Les dades del model 100 es refereixen als declarants obligats, mentre que les del model 190 es refereixen als no obligats, però retinguts. En el primer cas, la representativitat ho és de tota la població obligada a declarar, mentre que en el segon en queden fora els declarants no obligats amb percepcions per sota dels 10.000 euros anuals.

FI1 permet:

- una imputació pràcticament exhaustiva de tot el flux de rendiments nets de l'IRPF: treball, capital mobiliari, immobiliari, activitats econòmiques, guanys i pèrdues patrimonials
- identificar les característiques sociofamiliars: edat, estat civil, descendents i ascendents a càrrec, declaració individual o conjunta

Pel que fa a dades censals, tenim l'"Estadística de los declarantes del IRPF por municipios"², que inclou les rendes subjectes i exemptes; les fonts informatives utilitzades en aquest cens són el model 100 per a les rendes subjectes i el model 190 per a les rendes exemptes (en endavant, font d'informació 2, FI2).

FI2 permet:

- desglossar les diferents components de la renda personal bruta (treball, capital mobiliari, capital immobiliari, rendes d'activitats econòmiques, altres rendes, guanys patrimonials nets i rendes exemptes), i també presenta els imports de les principals partides de la declaració, a nivell

---

¹ Cal assenyalar, que l'estratificació dissenyada en les mostres dels models 100 i 190, considera l'àmbit de la província i la comunitat autònoma, però no el municipi.

²

http://www.agenciatributaria.es/AEAT.internet/datosabiertos/catalogo/hacienda/Estadistica_de_los_declarantes_del_IRPF_por_municipios.shtml

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal
de comunitat autònoma (CA), província o municipi de més de 1.000
habitants

La segona font censal és l' "Estadística de los declarantes del IRPF"³, recull la
informació detallada, per trams de rendiment de les principals partides
contingudes en el model 100 (en endavant, font d'informació 3, FI3).

FI3 és diferent de FI2:

- en el desgloss per trams de rendiments (més detallat)
- en la incorporació de les partides contingudes de la declaració de l'IRPF
(més detallada)
- en la desagregació territorial (òbviament només considera la CA)
- en les fonts de renda que reproduïx (òbviament, com que es basa
exclusivament en el model 100, no fa referència a les rendes exemptes)

La tercera font censal és el "Mercado de trabajo y pensiones en las fuentes
tributarias"⁴, basada en la relació de perceptors de salaris, pensions i
prestacions d'atur que presenten els empresaris mitjançant la declaració
del model 190 (en endavant, font d'informació 4, FI4).

FI4 ofereix:

- dades sobre els assalariats, els aturats i els pensionistes i sobre les seves
retencions i ingressos sobre els rendiments del treball; el seu nivell de
desagregació és la CA (o la província, per alguns dels criteris de
classificació que utilitza)

Una darrera font d'informació censal és la que prové del projecte "Urban
Audit"⁵ que facilita informació estadística que permet comparar la qualitat
de vida de les principals ciutats europees. És un projecte de la Comissió
Europea (DG Regio) en col·laboració amb Eurostat (en endavant, font
d'informació 5, FI5). L'AEAT i l'INE han facilitat les principals dades de
renda del municipi de Barcelona amb un ampli desgloss per seccions censals.

3

http://www.agenciatributaria.es/AEAT.internet/datosabiertos/catalogo/hacienda/Estadistica_de_los_declarantes_del_IRPF.shtml

4

<http://www.agenciatributaria.es/AEAT/Contenidos Comunes/La Agencia Tributaria/Estadisticas/Publicaciones/sites/mercado/2014/home.html>

5

http://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INEPublicacion_C&cid=1259944561392&p=1254735110672&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalleGratis&param2=1254736268749&param4=Mostrar

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal

Per últim, també hem disposat de l'enquesta de condicions de vida (ECV), que hem utilitzat en la part final de l'informe per obtenir la distribució de llars a Catalunya, segons el tipus de membres que les componen. L'ECV (en endavant, font d'informació 6, FI6) és una enquesta dissenyada a nivell del Regne d'Espanya, però que permet identificar l'àmbit de la CA, però no el de la província i el municipi.

ANÀLISI DE LA MOSTRA I COMPARACIÓ AMB DADES CENSALS

La primera anàlisi que ha calgut efectuar és la de verificar el cens de població que representen les microdades fiscals a les que hem tingut accés.

A l'Annex que s'acompanya amb aquest informe, les Taules-1 i 2, reproduïxen els valors censals que publica l'AEAT. La Taula-1 desglossa les principals magnituds de l'IRPF per l'àmbit territorial de Catalunya, província de Barcelona, municipi de Barcelona i pel total del territori fiscal comú, basades en FI2. La Taula-2 resumeix pel total de Catalunya els agregats fiscals a partir dels quals es pot reconstruir la renda bruta i la renda neta, basades en FI3. La Taula-3 reproduïx els valors que resulten de FI1, per a les mateixes magnituds agregades de la Taula-2. Les Taules-4(FI3), 5(FI3) i 6(FI1) reproduïxen valors, en tots els casos referits al nombre de liquidacions, desglossant en conjuntes i individuals. Per últim, la Taula-7 recull tota la demografia que pot extreure's de FI1, desglossada pels tres àmbits de Catalunya, província de Barcelona i municipi de Barcelona.

La Taula-8 ens dóna una primera aproximació de les diferències entre FI2, FI3 i FI1. La primera advertència que cal fer és que les dades procedents FI2 incorporen les rendes exemptes, que no estan recollides en les altres dues fonts. Pel que fa als conceptes relacionats amb la demografia, els resultats són força coincidents; cal advertir, però, que a mesura que es desagreguen més les dades, els percentatges de discrepància augmenten (veure nota a peu de pàgina 1). Malgrat això la discrepància en termes de declaracions, titulars i declaracions amb fills es situa en un entorn màxim molt proper al 2% d'error. Pel que fa als conceptes fiscals dels rendiments, s'observen algunes discrepàncies menors entre FI2 i FI3, conseqüència de les rendes exemptes, presents a FI2 però no a FI3; aquest mateix efecte es trasllada quan comparem FI2 amb FI1. En general, per a tots els rendiments analitzats, amb les excepcions dels de capital immobiliari i dels guanys patrimonials, els graus de discrepància són força reduïts, fet que s'ha d'entendre com una clara validació de les microdades utilitzades. El concepte renda bruta subjecta suposa incórrer en una discrepància de l'1,6%, en comparar FI2, al nivell territorial del municipi, amb FI1; aquest

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal

valor es redueix fins a l'1,3% quan comparem amb la renda neta subjecta. Per últim, la Taula-8 recull un seguit d'observacions en relació als epígrafs fiscals presents a FI1 i a FI2, que adverteixen que les microdades (FI1) no contenen algunes variables, fet que pot explicar, en part també, algunes de les discrepàncies observades en els conceptes dels rendiments utilitzats.

Per acabar aquest apartat relatiu a la representativitat de les microdades utilitzades, la Taula-9 reproduïx una sèrie de resultats similars als presentats a la Taula-8 precedent, però introduint, a més a més, els resultats que proporcionen les microdades del model 190, agregats a FI1 i la informació provinent del projecte europeu Urban Audit (FI6). Les conclusions són molt similars a les extretes de l'anàlisi de la Taula-8. En qualsevol cas, sí cal apuntar que la inclusió del conjunt nou de declarants no obligats que suposa el model 190, permet disminuir algunes de les discrepàncies abans observades, però el problema de les rendes exemptes segueix patent igualment en aquests nous resultats.

LA DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA DEL MUNICIPI DE BARCELONA

Un cop verificada la representativitat de les microdades utilitzades, el treball s'ha centrat en obtenir resultats que permetin aproximar la distribució de la renda del municipi de Barcelona. La majoria de les anàlisis efectuades, han completat la distribució pels tres següents nivells de desagregació territorial: Catalunya, la província de Barcelona i el municipi de Barcelona; la raó és clara, hi ha fonts estadístiques alternatives que permeten la validació parcial d'alguns elements per a Catalunya i la província de Barcelona, però n'hi ha força menys per a l'àmbit del municipi; així, doncs, la hipòtesi és que si s'aconsegueix la validació en un àmbit superior, això dóna consistència a la validació de l'àmbit inferior, en aquest cas el municipi.

El primer pas és l'obtenció de les principals mesures estadístiques de posició i dispersió, per a les variables fiscals que permeten obtenir la Renda bruta; aquest llistat de magnituds són: les rendes del treball, les rendes del capital mobiliari, les rendes del capital immobiliari, les rendes d'activitats econòmiques, les altres rendes i els guanys patrimonials nets, la seva agregació permet quantificar la renda bruta, que minorada per les cotitzacions a la SS i per la quota de l'IRPF, determina la renda neta. Les Taules-10, 11 i 12, reproduïxen tots aquests resultats, amb la desagregació territorial abans esmentada, respectivament.

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal

El següent pas és la construcció dels grups de renda bruta per decils, ordenant per renda bruta les microdades, per tal d'establir la jerarquia de 10 grups de menys a més renda. Com és costum en aquest tipus d'anàlisi, s'ha considerat dividir en tres grups addicionals el darrer decil de les rendes més elevades. Això permet establir el grup del 2% més ric (98%-100%), el del 3% anterior més ric (95%-98%) i el del 5% anterior més ric (90%-95%). En aquest nou pas, s'ha mantingut la mateixa llista de variables fiscals abans esmentada i també la mateixa desagregació territorial del tres nivells. Els resultats es reproduïxen, respectivament, a les Taules-13, 14 i 15. A més, s'acompanyen amb les Taules-16, 17 i 18 que recullen els valors representatius de la renda bruta dins de cadascun dels 10 decils establerts i de les Taules-19, 20 i 21 de contingut idèntic a les anteriors, però referint-se a la renda disponible. Aquestes 6 darreres taules són interessants per tal de conèixer els límits de renda on es situa cada decil.

De la mateixa manera a com s'han determinat els decils, es pot construir una jerarquia per trams de renda bruta i procedir a obtenir la mateixa anàlisi efectuada per decils. La determinació dels trams s'ha efectuat considerant els mateixos 10 trams que estableix l'AEAT en la seva "Estadística de los declarantes del IRPF": 1) 0 euros, 2) 0-1.500 euros, 3) 1.500-6.000 euros, 4) 6.000-12.000 euros, 5) 12.000-21.000 euros, 6) 21.000-30.000 euros, 7) 30.000-60.000 euros, 8) 60.000-150.000 euros, 9) 150.000-600.000 euros i 10) > 600.000 euros. Això és el que recullen les Taules-22, 23 i 24; i repetint la mateixa operació que en el cas dels decils, també s'han obtingut els valors més representatius dins de cada tram per renda bruta (Taules-25, 26 i 27) i per renda disponible (Taules-28, 29 i 30).

El pes determinant de les rendes del treball dins de l'IRPF i, en conseqüència, la seva elevada aportació a la renda bruta, ha fet pensar en la necessitat d'analitzar particularment la distribució de les microdades amb relació a aquesta magnitud⁶. El criteri per analitzar la distribució de la renda a partir dels rendiments del treball ha consistit en construir trams d'amplada reduïda d'aquesta variable; concretament s'ha treballat amb un primer interval de 500 euros, fins arribar als 50.000 euros; un nou interval de 5.000 euros, entre els 50.000 i els 100.000 euros; de 25.000 euros entre els 100.000 i els 300.000 euros; de 100.000 euros per damunt dels 300.000 euros i un últim tram per als rendiments del treball superiors al milió

---

⁶ Per altra part, els rendiments del treball continguts en les nostres microdades tenen una connexió directa amb un dels altres encàrrecs d'aquest projecte, el que ha de treballar amb l'estadística basada en la Mostra Continua de Vides Laborals. Això ha permès efectuar algunes validacions addicionals entre les nostres microdades i els resultats proporcionats per aquesta altra font d'informació.

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal

d'euros. En total, això suposa 127 particions, que permeten analitzar en detall les característiques de la distribució. Hem considerat dos blocs d'elements claus per al nostre estudi, el primer: el nombre de liquidacions, el nombre de persones, titulars i fills, estrats d'edat, distribució per gènere i tipus de liquidació; el segon: tots els rendiments i/o conceptes que permeten determinar la renda bruta i neta. Els resultats del primer d'aquests blocs es reproduïxen a la Taula-31 i els corresponents al segon bloc a la Taula-32, tenint present que ara ens hem centrat ja únicament en l'àmbit territorial del municipi.

Aquesta mateixa anàlisi s'ha reproduït, considerant la jerarquia dels percentils de rendiments del treball (100 grups de renda en què el primer grup fa referència al primer 1% dels rendiments més baixos i l'últim grup al darrer 1% dels rendiments més alts). Les Taules-33 i 34 contenen, respectivament, les mateixes variables assignades als dos blocs d'elements abans considerats.

Per una altra banda, també utilitzant la distribució que generen els 100 percentils dels rendiments del treball, s'ha diferenciat segons tipus de liquidació, conjunta o individual, per tal d'analitzar la possibilitat de determinar la llar fiscal⁷ a partir de les microdades. Aquests resultats es troben recollits a la Taula-35 (conjunes) i 36 (individuals).

Per últim, l'anàlisi de les microdades s'ha combinat amb part de la informació provinent del projecte Urban Audit. Com ja hem apuntat al començament l'AEAT ens ha facilitat l'accés a les principals variables de renda contingudes a Urban Audit detallades per a les més de 5.000 seccions censals de Catalunya. Les nostres microdades permeten com ja hem dit també, identificar el codi postal. I com que entre secció censal i codi postal es pot establir una correspondència gairebé del 100%, això ha permès un creuament entre les microdades i el cens que respresenten les dades del projecte Urban Audit. Les Taules-37 i 38 reproduïxen, respectivament, la distribució per codi postal del dos blocs d'elements assenyalats anteriorment, a partir de les microdades; mentre que les Taules-39 i 40 mostren la interconnexió existent amb les variables que poden considerar-se comunes a les dues fonts d'informació.

Finalment, a banda de la informació fiscal que proporcionen les microdades, com ja hem apuntat al començament, hem utilitzat també les microdades de l'enquesta de condicions de vida (ECV) que confecciona l'INE per a tot el

---

⁷ Aquesta és una de les principals deficiències que suposa el disseny de mostra que fa l'AEAT, la no identificació explícita de la llar fiscal en les autoliquidacions.

La distribució de la renda al municipi de Barcelona a partir d'informació fiscal

Regne d'Espanya i que segueix sent consistent al nivell de la CA. La unitat de mostratge és la llar i la informació és rellevant per tal de quantificar una distribució de llars a Catalunya, que pot ser una aproximació amb matisos de la que es doni al municipi de Barcelona. En aquest cas, les microdades de la ECV permeten identificar rendes brutes i disponibles (facilitades amb registre administratiu per l'AEAT) i les edats de totes les persones que formen part d'aquesta llar, obtingudes a través dels qüestionaris i del treball de camp.

La variable edat és la base per a la construcció d'un indicador de tipus de llar amb 37 categories, tal com assenyala la Taula-41, que descriu les tres situacions següents:

- persones més grans de 17 anys
- persones entre 13 i 17 anys
- persones entre 0 i 13 anys

La variable renda disponible per llar permet construir dos noves jerarquies.

- 184 trams de renda: el primer tram de rendes negatives; el segon tram de rendes 0; els següents 128 trams, de 250 euros entre 0 i 32.000 euros; els següents 18 trams de 1.000 euros, entre 32.000 i 50.000 euros; els següents 20 trams de 5.000 euros, entre 50.000 i 150.000 euros; els següents 15 trams de 10.000 euros entre 150.000 i 300.000 euros i l'últim tram per a rendes disponibles superiors als 300.000 euros.
- 12 grups ordenats per renda disponible per llar: 9 des del 10% al 90% i 3 més del 90%-95%, 95%-98% i 98%-100%.

Es disposa d'aquesta manera de dues matrius de dimensió 184x37 i 12x37 atenent per files als trams o decils de renda disponible per llar, respectivament; mentre que per columnes a l'indicador del tipus de llar abans comentat. Les Taules-42 i 43, recullen en els cruaments de fila i columna el nombre de llars que compleixen simultàniament aquestes dues condicions.

Aquest resultat ha estat important per tal de dissenyar la petició final efectuada a l'AEAT pel subministrament de la informació que permeti calcular el cost total de la renda municipal d'emergència.